

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec C-502/19

**Trestné konanie
proti
Oriolovi Junquerasovi Viesovi**

(návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Tribunal Supremo)

Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 19. decembra 2019

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Skrátené konanie – Inštitucionálne právo – Občan Únie, ktorý bol zvolený do Európskeho parlamentu v čase, keď bol v rámci trestného konania vo vyšetrovacej väzbe – Článok 14 ZEÚ – Pojem ‚poslanec Európskeho parlamentu‘ – Článok 343 ZFEÚ – Imunity nevyhnutné na plnenie poslania Únie – Protokol (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie – Článok 9 – Imunity poslancov Európskeho parlamentu – Imunita počas cesty z miesta a do miesta zasadnutia – Imunity týkajúce sa zasadnutí – Rozsah osobnej, časovej a vecnej pôsobnosti rôznych imunit – Pozbavenie imunity Európskym parlamentom – Žiadosť vnútroštátneho súdu o pozbavenie imunity – Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu – Článok 5 – Mandát – Článok 8 – Volebný postup – Článok 12 – Overenie mandátu poslancov Európskeho parlamentu po oficiálnom vyhlásení výsledkov volieb – Charta základných práv Európskej únie – Článok 39 ods. 2 – Voľba poslancov Európskeho parlamentu vo všeobecných, priamych a slobodných voľbách tajným hlasovaním – Právo byť volený“

1. *Prejudiciálne otázky – Skrátené prejudiciálne konanie – Podmienky – Okolnosti odôvodňujúce rýchle rozhodnutie – Návrh na výklad podaný v rámci opravného prostriedku týkajúceho sa dôvodnosti rozhodnutia o odmietnutí zrušiť opatrenie o vzatí do väzby – Prípustnosť opravného prostriedku v tomto konaní (Štatút Súdneho dvora, článok 23a; Rokovací poriadok Súdneho dvora, článok 105 ods. 1)*

(pozri body 43 – 45)

2. *Prejudiciálne otázky – Prípustnosť – Obmedzenia – Zjavne irelevantné otázky a hypotetické otázky položené v kontexte vylučujúcom užitočnú odpoveď – Spor vo veci samej, ktorý sa týka opatrenia o umiestnení do väzby – Odsudzujúci rozsudok vydaný po podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania – Neexistencia vplyvu (Článok 267 ZFEÚ)*

(pozri body 51 – 59)

3. *Výsady a imunity Európskej únie – Poslanci Európskeho parlamentu – Pojem – Postavenie nadobudnuté z dôvodu a v okamihu oficiálneho vyhlásenia výsledkov*
(Článok 343 ZFEÚ; Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu, článok 6; protokol o výsadách a imunitách Európskej únie, článok 9)

(pozri body 62, 71, 75 – 77)

4. *Európsky parlament – Voľby – Právomoc členských štátov – Postup volieb a oficiálne vyhlásenie výsledkov volieb – Obmedzenia*
(Článok 2, článok 10 ods. 1 a článok 14 ods. 3 ZFEÚ; článok 223 ods. 1 ZFEÚ; Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu, články 8 a 12)

(pozri body 63 – 69)

5. *Výsady a imunity Európskej únie – Poslanci Európskeho parlamentu – Imunita týkajúca sa zasadnutí – Imunita spojená s postavením poslanca – Časová pôsobnosť – Imunita uplatniteľná počas trvania zasadnutí Európskeho parlamentu a mandátu poslancov zákonodarného zboru*
(Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu, článok 6; Protokol o výsadách a imunitách Európskej únie, článok 9, článok 1 prvý odsek)

(pozri body 74, 77, 78)

6. *Výsady a imunity Európskej únie – Poslanci Európskeho parlamentu – Imunita počas cesty z miesta a do miesta zasadnutia – Imunita spojená s postavením poslanca – Časová pôsobnosť – Imunita uplatniteľná od okamihu vyhlásenia výsledkov volieb*
(Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu, článok 6; Protokol o výsadách a imunitách Európskej únie, článok 9, článok 2 a ďalšie)

(pozri body 79 – 81, 85 – 87)

7. *Výsady a imunity Európskej únie – Poslanci Európskeho parlamentu – Imunita počas cesty z miesta a do miesta zasadnutia – Vecná pôsobnosť – Účasť na ustanovujúcej schôdzi Európskeho parlamentu – Zahrnutie – Opatrenie o umiestnení do vyšetrovacej väzby prijaté pred oficiálnym vyhlásením výsledkov volieb – Zachovanie opatrenia podliehajúce návrhu na zbavenie imunity*
(Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu, článok 6; Protokol o výsadách a imunitách Európskej únie, článok 9 druhý a tretí odsek)

(pozri body 87 – 92)

Zhrnutie

Osoba zvolená do Európskeho parlamentu nadobúda postavenie člena tejto inštitúcie od oficiálneho vyhlásenia výsledkov a od tohto okamihu požíva imunitu vyplývajúcu z tohto postavenia

V rozsudku v prejudiciálnom konaní Junqueras Vies (C-502/19), vyhlásenom 19. decembra 2019, Súdny dvor vo veľkej komore spresnil osobnú, časovú a vecnú pôsobnosť imunit priznaných poslancom Európskeho parlamentu¹.

V tejto veci predložil Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) Súdnemu dvoru viaceré prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu článku 9 protokolu. Tieto otázky boli formulované v rámci opravného prostriedku, ktorý podal politik zvolený do Európskeho parlamentu pri voľbách z 26. mája 2019 proti uzneseniu o zamietnutí udelenia mimoriadneho povolenia na prepustenie z väzby. Dotknutá osoba bola pred týmito voľbami umiestnená do vyšetrovacej väzby v rámci trestného konania začatého proti nej z dôvodu jej účasti na organizácii referenda o sebaurčení, ktoré sa konalo 1. októbra 2017 v autonómnom spoločenstve Katalánsko. Uvedená osoba požadovala vyššie uvedené povolenie na to, aby mohla splniť formálnu požiadavku vyžadovanú španielskym právom v nadväznosti na vyhlásenie výsledkov, pričom táto požiadavka pozostáva zo zloženia prísahy alebo sľubu dodržiavať španielsku Ústavu pred ústrednou volebnou komisiou, a aby sa neskôr mohla dostaviť do Európskeho parlamentu s cieľom zúčastniť sa ustanovujúcej schôdze nového zákonodarného zboru. Následne po podaní návrhu na Súdny dvor Tribunal Supremo 14. októbra 2019 odsúdil dotknutú osobu na trest odňatia slobody v trvaní trinástich rokov, ako aj na trest zákazu výkonu verejnej funkcie v rovnakom trvaní.

Súdny dvor po prvé rozhodol, že osoba, ktorá je zvolená do Európskeho parlamentu, nadobúda postavenie poslanca Parlamentu v dôsledku a v okamih vyhlásenia výsledkov volieb, takže požíva imunity zaručené článkom 9 protokolu.

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že hoci je proces volieb a vyhlasovanie výsledkov v zásade upravený právnymi predpismi členských štátov, v súlade s článkami 8 a 12 aktu o voľbách z roku 1976², voľba poslancov Európskeho parlamentu vo všeobecných, priamych a slobodných voľbách tajným hlasovaním³ je vyjadrením ústavnej zásady zastupiteľskej demokracie, ktorej význam je definovaný samotným právom Únie. Zo Zmlúv a z aktu o voľbách z roku 1976 však vyplýva, že postavenie poslanca Európskeho parlamentu vyplýva zo samotnej voľby dotknutej osoby a toto postavenie nadobúda skutočnosťou oficiálneho vyhlásenia výsledkov volieb vykonaného členskými štátmi. Okrem toho z článku 343 ZFEÚ vyplýva, že Únia a teda jej inštitúcie, ako aj ich členovia musia požívať imunity nevyhnutné pre ich poslanie.

V druhom rade Súdny dvor rozhodol, že osoby, ktoré tak ako Junqueras Vies sú zvolené za poslancov Európskeho parlamentu, požívajú od vyhlásenia výsledkov imunitu počas cesty z miesta a do miesta zasadnutia spojenú s ich postavením poslancov a upravenú v článku 9 druhom odseku protokolu. Pritom cieľom tejto imunity je umožniť im najmä dostaviť sa na ustanovujúcu schôdzu a zúčastniť sa jej v novom volebnom období Európskeho parlamentu. Na

¹ Imunity stanovené v článku 343 ZFEÚ a v článku 9 protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie (Ú. v. EÚ, C 326, 2012, s. 266) (ďalej len „protokol“).

² Akt o priamych a všeobecných voľbách poslancov Európskeho parlamentu, pripojený k rozhodnutiu 76/787/ESUO, EHS, Euratom z 20. septembra 1976 (Ú. v. ES L 278, 1976, s. 1) bol naposledy zmenený a doplnený rozhodnutím Rady 2002/772/ES, Euratom z 25. júna a 23. septembra 2002 (Ú. v. ES L 283, 2002, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 137).

³ Článok 14 ods. 3 ZEÚ.

rozdiel od imunity týkajúcej sa zasadnutia upravenej v prvom odseku, ktorú požívajú až od otvorenia tejto ustanovujúcej schôdže a počas celého trvania zasadnutí Európskeho parlamentu totiž imunita počas cesty z miesta a do miesta zasadnutia pokrýva cesty poslancov na miesto schôdže Európskeho parlamentu a to vrátane jeho prvej schôdže.

Súdny dvor v tejto súvislosti pripomenul, že ciele sledované imunitami stanovenými v protokole spočívajú v zabezpečení ochrany riadneho fungovania a nezávislosti inštitúcií. V tomto rámci imunita počas cesty z miesta a do miesta zasadnutia uvedená v článku 9 druhom odseku tohto protokolu vykonáva právo byť volený zaručené článkom 39 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie tým, že umožňuje každému poslancovi, hneď ako bol vyhlásený za zvoleného a nezávisle od toho, či splnil alebo nespĺnil prípadné formálne požiadavky upravené vnútroštátnym právom, zúčastniť sa na ustanovujúcej schôdzi Európskeho parlamentu bez toho, aby jeho ceste mohli byť kladené prekážky.

Súdny dvor v treťom a poslednom rade rozhodol, že z výhody imunity počas cesty z miesta a do miesta zasadnutia zaručenej každému poslancovi Európskeho parlamentu vyplýva zrušenie akéhokoľvek opatrenia o uvalení vyšetrovacej väzby, ktoré mohlo byť uložené pred vyhlásením o jeho zvolení tak, aby sa mu umožnilo dostaviť sa na ustanovujúcu schôdzu Európskeho parlamentu a zúčastniť sa jej. V dôsledku toho ak príslušný vnútroštátny súd považuje za nevyhnutné takéto opatrenie zachovať, prináleží mu v čo najkratšom čase požiadať o zbavenie tejto imunity Európsky parlament, na základe článku 9 tretieho odseku protokolu.